

vergadering **C106**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en
Inburgering

van 17 januari 2023

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Nadia Sminate aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de rol van de participatieorganisatie LEVL – 1028 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Paul Van Miert aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het uitblijven van een hernieuwd kader voor de structurele financiering van organisaties binnen het gelijkekansenbeleid – 1049 (2022-2023)	9
VRAAG OM UITLEG van Kris Van Dijck aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de Vlaams-federale werkgroep voor de fusie van gemeenten – 1061 (2022-2023)	12
VRAAG OM UITLEG van Paul Van Miert aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de vernieuwde aanpak in het Vlaamse stedenbeleid – 1070 (2022-2023)	15

VRAAG OM UITLEG van Nadia Sminate aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de rol van de participatieorganisatie LEVL – 1028 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Collega's, 2022 was het eerste volledige werkjaar van de nieuw erkende participatieorganisatie LEVL. De opvolger van het Minderhedenforum werd eind 2021 door u erkend als netwerkorganisatie om enerzijds maatschappelijke actoren en anderzijds individuen samen te brengen en op deze manier het integratie- en inburgeringsbeleid in Vlaanderen mee vorm te geven en te ondersteunen. De bedoeling was een trendbreuk te maken met het verleden en de participatieorganisatie een heel andere invulling te geven dan voordien, weg van de koepelwerking van etnisch-culturele organisaties, maar wel duidelijk in dialoog met de rest van de samenleving.

Naar aanleiding van die erkenning hebben wij vorig jaar een gedachtewisseling georganiseerd met LEVL zelf. Ik heb daar toen vastgesteld dat de nieuwe medewerkers hun taak met heel veel enthousiasme wensten op te nemen, maar ik heb toen ook, denk ik, een heel uitgebreide tussenkomst gedaan, omdat ik op een aantal vlakken toch enigszins op mijn honger bleef zitten. Ik heb toen aandacht gevraagd voor verschillende zaken.

Een eerste punt was dat ik vond dat er meer aandacht moest zijn voor de kennis van het Nederlands. Ten tweede zag ik dat er in hun plannen nergens aangegeven werd op welke manier men mensen zou aansporen om een inburgeringstraject te volgen. Ik heb dat toen ook duidelijk aangegeven. Drie, er was, in mijn ogen, weinig aandacht voor de ondersteuning van de zelfredzaamheid van personen. De aandacht ging eigenlijk volledig uit naar de verantwoordelijkheid van de overheid. Ik vond dat dat niet genoeg in balans was. En ten slotte zag ik toch ook wel een gebruik van ideologisch gevoelige terminologie, waar vervolgens geen enkele duiding over werd gegeven.

We zijn nu een jaar na dat debat, en ik vind dat het nodig is om een eerste balans op te maken en te kijken of de organisatie iets gedaan heeft met de werkpunten die mijn fractie toen heeft meegegeven. Maar tot mijn spijt moet ik vaststellen dat zij geen enkele van die kritische punten meegenomen hebben of daarrond gewerkt hebben. Wat we in de loop van het afgelopen jaar wel gezien hebben, is een grote campagne, 'Beyond the headscarf', een campagne rond diversiteit op de werkvloer, waarbij er enkel en alleen werd gefocust op die hoofddoek. Die campagne geeft toch wel heel duidelijk de indruk dat een verbod op de hoofddoek een belemmering zou zijn voor de participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt. Bon, u zult niet verwonderd zijn dat ik het niet eens ben met die enge visie en vind dat vrouwen met een migratieachtergrond op die manier gereduceerd worden tot die hoofddoek. Dat die campagne van LEVL die hoofddoek zelf tot hoofdzaak maakt om arbeidsparticipatie in Vlaanderen te verhogen, vind ik volledig fout.

Conclusie: LEVL doet op dit moment, in mijn ogen, veel meer afbreuk aan uw beleidsprioriteiten dan dat men iets doet om bij te dragen aan het beleid dat u probeert te voeren.

Ik heb dus twee vragen voor u.

Hoe evalueert u zelf dat eerste werkingsjaar van LEVL? Hoe zet u de genomen acties af tegenover de beleidsprioriteiten – er waren zeven beleidsprioriteiten, als

ik het mij goed herinner – die u zelf naar voren hebt geschoven? Voldoet LEVL volgens u aan de decretale eisen die hierin vervat zitten?

Twee, zult u een duidelijke bijsturing vragen van het jaaractieplan zodat dit wel in lijn komt te staan met de doelstellingen van het Inburgeringsdecreet?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank u wel, mevrouw Sminate, voor uw vraag over LEVL.

Voor de evaluatie en de werking van het participatieorgaan moet ik nauwgezet de evaluatieprocedure volgen die vastgelegd is door de Vlaamse Regering. Die heeft daarvoor een procedure vastgelegd die ik, als minister, moet volgen.

Conform artikel 17 van het besluit van de Vlaamse Regering van 26 juni 2020 gebeurt de evaluatie van de participatieorganisatie door het Agentschap Binnenlands Bestuur jaarlijks, waarbij de volgende zaken worden geëvalueerd: vooreerst, de naleving van de erkenningsvoorwaarden waaronder de beleidsprioriteiten; ten tweede, de correcte uitvoering van de afspraken die opgenomen zijn in een samenwerkingsovereenkomst met de Vlaamse Regering; en, ten derde, de wijze waarop LEVL de toegekende subsidies heeft aangewend. Van deze jaarlijkse evaluatie van LEVL bezorgt het Agentschap Binnenlands Bestuur mij een evaluatierapport.

Conform artikel 17 van het besluit van de Vlaamse Regering moet dit evaluatierapport mij door het Agentschap Binnenlands Bestuur uiterlijk tegen 1 juli 2023 worden bezorgd. Aangezien de evaluatie gebeurt op basis van onder andere het jaarverslag 2022 en de jaarrekening van dat jaar, die in de loop van het eerste trimester van 2023 worden ingediend bij de administratie, zal de evaluatie van het werkjaar 2022 van LEVL gebeuren in de periode tussen begin april en 1 juli 2023.

Indien het Agentschap Binnenlands Bestuur tijdens de evaluatie tekortkomingen vaststelt, dan kan door mij, na een aanmaning zoals vastgelegd in het besluit van de Vlaamse Regering, een van de volgende sancties getroffen worden: één, subsidies verminderen of terugvorderen, twee, tijdelijke schorsing van de erkenning of drie, opheffen van de erkenning, waardoor de samenwerkingsovereenkomst met de Vlaamse Regering wordt ontbonden.

Ik hoop dat u begrijpt dat ik momenteel, gelet op de procedure die vastligt en die ik als minister moet respecteren, omdat ik anders ook fouten maak in die procedure, geen grote publieke uitspraken kan doen over de werking van het participatieorgaan zonder eerst de reglementaire evaluatieprocedure te volgen zoals de Vlaamse Regering die heeft vastgelegd.

Ook belangrijk om mee te geven is dat in de samenwerkingsovereenkomst tussen de Vlaamse Regering en LEVL is voorzien in een tweejaarlijkse evaluatie van de impact van de acties en de initiatieven van LEVL. De eerste impactanalyse is voorzien in 2024. Hiervoor heeft het Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving (HIVA) van de KU Leuven het afgelopen jaar een wetenschappelijke impact- en monitoring-tool ontwikkeld, die gevalideerd werd door het Agentschap Binnenlands Bestuur.

Uw tweede vraag was of ik een duidelijke bijsturing zal vragen. Het meerjarenplan 2022-2026 van LEVL, dat de basis vormt voor de samenwerkingsovereenkomst van 14 december 2021 met de Vlaamse Regering, is op zich in lijn met de decretale opdrachten van een participatieorgaan, vervat in artikel 8 van het Inburgeringsdecreet. LEVL dient het door de Vlaamse Regering goedgekeurde meerjarenplan 2022-2026 uit te voeren via jaarlijkse actieplannen. Dat is belangrijk, aangezien enkel op basis van een ingediend jaaractieplan die jaarlijkse werkingssubsidie wordt toegekend.

De opstartperiode van LEVL is voorbij. In 2022 lag de focus vooral op de operationele uitbouw, de bevraging van de doelgroep rond verschillende thema's en de opmaak van beleidsdossiers. Maar vooraleer ik de jaarsubsidie 2023 toeken, wil ik dat LEVL in zijn jaaractieplan 2023 concrete acties en initiatieven op het terrein opneemt en niet blijft steken in probleemstellingen over hoe slecht het zou gaan en hoe moeilijk het allemaal is, wat wat eigen is – vrees ik toch, voor een stuk – aan het werkveld. Het is een werkveld dat zich makkelijker in de probleemstelling plaatst, maar nu de stap moet maken naar hoe het op te lossen. Hoe werkt men mee aan oplossingen? Hoe zorgt men ervoor dat mensen inderdaad actiever kunnen en willen participeren aan de Vlaamse samenleving? En hoe zorgt men ervoor dat de hindernissen die er vandaag nog zijn om dat te kunnen doen, op het terrein worden weggewerkt? Dat is voor mij, denk ik, essentieel. En dat is ook de basisfilosofie van de nieuwe samenwerking met LEVL, waarbij men niet het probleem benadrukt, maar deel wil zijn van de oplossing.

Ik heb mijn administratie dan ook opgedragen om er heel nauw op toe te zien dat het recent door LEVL ingediende jaaractieplan 2023 en de daarin opgenomen of voorgestelde acties en initiatieven in lijn zijn met de afspraken opgenomen in het meerjarenplan en de samenwerkingsovereenkomst met de Vlaamse Regering. En ik zal u niet verhehlen dat we, op basis van wat er ons voorgelegd is, ter zake al ernstige bijsturingen hebben gevraagd.

Dat is wat 2023 betreft. Wat 2022 betreft, hoop ik dat u begrijpt dat ik mij als minister moet houden aan de reglementaire afspraken die gemaakt zijn, die mij ook binden, en dat ik onmogelijk vooruit kan lopen in die procedure, omdat ik dan, denk ik, ook administratieve fouten maak ten aanzien van een orgaan waaraan wij subsidies geven binnen een decretaal kader. Als ik dat niet respecteert, breng ik, denk ik, de Vlaamse Regering, mezelf en ook onze werking in de problemen.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Dank u wel, minister, voor uw antwoord.

U bent begonnen met te zeggen dat u eigenlijk geen grote uitspraken kunt doen, omdat de officiële evaluatie nog moet komen. Ik begrijp dat. Ik begrijp dat, maar ik heb die evaluatie voor u al gemaakt. *(Gelach. Applaus van Sam Van Rooy)*

Vorig jaar met de gedachtewisseling heb ik geprobeerd om positief en constructief te zijn en heb ik een aantal suggesties gedaan. Maar na wat ik het afgelopen jaar gezien heb, is het voor mij vandaag veel moeilijker om diezelfde houding te hebben. Want wat hebben we nu eigenlijk van LEVL gezien? Een grote campagne voor de hoofddoek, meer diversiteit voor de klas – wat, opnieuw, promotie voor de hoofddoek betekende, want op zich vind ik meer diversiteit voor de klas oké – en daarnaast opiniestuk na opiniestuk om uw beleid af te kraken. Zij hebben ook campagne gevoerd tegen het Vlaams Mensenrechteninstituut (VMRI), op basis van foutieve informatie.

We verwachten toch van een participatieorganisatie dat die effectief probeert oplossingen te zoeken voor de problemen die er zijn en een bijdrage te leveren aan de verbinding in onze samenleving, maar dat is absoluut niet gebeurd. Daarmee wil ik natuurlijk niet zeggen dat zij geen kritische bedenkingen mogen formuleren op het Vlaamse beleid – dat is eigenlijk zelfs een deel van hun taak – maar tot op heden heb ik geen enkele bijdrage gezien aan onze samenleving.

Ik geef u eigenlijk volledig gelijk in een van uw laatste antwoorden die u gegeven hebt. Doorheen de verschillende documenten wordt telkens vastgesteld wat het probleem is, maar daar stopt het ook mee. De schuld wordt bij de overheid of de samenleving gelegd, maar geen enkele oplossing wordt naar voren geschoven. Ik vind dat eigenlijk echt wel jammer, want er zijn in Vlaanderen effectief problemen

op het vlak van integratie, zeker op het vlak van onderwijs en arbeidsmarkt. En het was toch wel de bedoeling dat LEVL met u en met ons mee zou gaan nadenken om tot oplossingen te komen, maar daar is niks van in huis gekomen. Het enige wat men doet, is de persoon met een migratieachtergrond als eeuwig slachtoffer afbeelden. Ik vind dat dat moet stoppen.

Ik hoop dat mijn boodschap luid en duidelijk overkomt naar LEVL zelf en ook naar de mensen die de evaluatie moeten maken, maar ik acht hen zeker capabel genoeg om dat zelf te zien. Ik denk dat het daarmee duidelijk is.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Wat kan ik hieraan toevoegen? Laat het er mij nog eens inwrijven. Ik zal het kort houden met gewoon te verwijzen naar mijn tussenkomst bij de oprichting van dit LEVL, dat wij een 'Minderhedenforum 2.0' hebben genoemd en waarover ik toen letterlijk heb gezegd dat dit inderdaad een nieuw Minderhedenforum zou worden, want alle ex-medewerkers – of zo goed als alle ex-medewerkers – van het Minderhedenforum zitten nu bij LEVL.

Kathleen Van Den Daele, die daar algemeen coördinator is, heeft letterlijk gezegd dat de verkiezingsuitslag – waarbij wij gewonnen hebben – in 2019 het logische resultaat is van de laksheid in de strijd tegen racisme. Zij heeft uitspraken gedaan over het Vlaams Belang, over minderheden, over de islam, over de hoofddoek, die ons alleen maar – toen al – hadden kunnen zeggen dat dit de richting is waar dit Minderhedenforum 2.0 naartoe gaat, namelijk inderdaad opnieuw het bevestigen van de mensen met een migratieachtergrond in hun slachtofferrol.

Het is opnieuw een strijdorganisatie tegen partijen zoals het Vlaams Belang, die migratie- en islamkritisch zijn. En dat kost de belastingbetaler dan – wat is het hier? – 700.000 euro per jaar. Wij hebben van in het begin gezegd dat dat weggegooid belastinggeld is. Dat is belastinggeld dat wordt gebruikt tegen de Vlaming en ook tegen al die migranten die geen slachtoffer zijn en geen slachtoffer willen zijn. En dat komt nu natuurlijk stelselmatig naar buiten, dus ik dank mevrouw Sminate om dat vandaag vast te stellen.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Collega Sminate, ik volg u daar wel in, dat we bij LEVL, maar eigenlijk bij al dat soort organisaties die we vanuit Vlaanderen erkennen en subsidiëren, gezond kritisch moeten zijn en altijd de vraag moeten stellen of zij hun job doen en bijdragen aan – in dit geval – een betere, diverse samenleving.

Maar natuurlijk, minister, u hebt wel 100 procent gelijk: we moeten de procedures volgen die we hebben afgesproken. We hebben met hen een samenwerkingsakkoord afgesloten. Daarin staat heel duidelijk hoe en wanneer we hen gaan evalueren. Het lijkt mij dus ook logisch dat we dat nu zo volgen, dat we die gemaakte afspraken ook honoreren.

Wat voor mij daarin vooral belangrijk is, is het kijken naar welke impact zij met hun acties gaan hebben. Want uiteindelijk moet het daar om te doen zijn, los van welke meningen en dergelijke zij allemaal uiten – we hebben natuurlijk nog altijd een vrijemeningsuiting in ons land. Wat is de impact van hun acties? Want dat is waarvoor we hun uiteindelijk ook subsidies geven.

Daarom, minister, heb ik toch een bijkomende vraag. U hebt verwezen naar HIVA, dat een soort tool zou ontwikkelen om die impact te gaan meten en die dan in 2024 voor de eerste keer zou worden ingezet. Kunt u daar misschien iets meer over zeggen, over hoe die impacttool er dan juist gaat uitzien?

En daarnaast, voorzitter, heb ik een kleine vraag richting u, richting de regeling der werkzaamheden misschien. We hebben in februari vorig jaar die mensen van LEVL gezien. Toen is het idee geopperd om eens een werkbezoek te gaan brengen. Misschien is dat toch iets om opnieuw op onze radar te zetten, dat we daar inderdaad eens langsgaan en die mensen misschien eens in de ogen kunnen gaan kijken.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik dank de verschillende interessante interventies, of de mensen die de interventies gedaan hebben. Het zijn niet de interventies die ik bedank, maar de mensen die iets geuit hebben.

Wat betreft de praktische of concrete vraag van collega Ongena: het is inderdaad een interessant instrument dat misschien ook andere ministers kan interesseren wanneer we subsidies geven. Als overheid stel je je natuurlijk altijd de vraag wat de resultaten daarvan zijn en wat daar nu uit komt. HIVA heeft ter zake een nieuw wetenschappelijk instrument ontwikkeld dat eigenlijk de verhouding in beeld probeert te brengen tussen de input – het geld dat we daarin steken –, de output – de acties die gebeuren – en vooral de resultaten – de 'outcome', om het in het Engels te zeggen. Wat is dus het effect op het terrein van de middelen die we in een bepaald project steken? Wat komt daar nu uit? Hoeveel mensen vinden daardoor een job? Hoeveel mensen leren daardoor Nederlands? Hoeveel mensen ... ik weet niet wat je ter zake nog allemaal kunt bedenken.

Op die manier kan worden gekeken naar wat er werkt en wat niet werkt. Dat instrument laat ook toe een diepere analyse te maken van de geobserveerde resultaten. Dat is wetenschappelijk onderbouwd. Het kan een suggestie zijn om die mensen eens naar hier te vragen, omdat dat ook in een bredere – niet alleen in deze – context interessant is, want we geven toch op heel veel vlakken subsidies. Zo'n instrument kan een absolute meerwaarde, een nut hebben.

Dan, meer algemeen, opnieuw gebonden door het feit dat ik de analyse nu niet maak, wil ik toch wel ook in belangrijke mate bijtreden wat gezegd is. In een samenleving waar we geconfronteerd worden met een belangrijke instroom van nieuwe mensen, en je organisaties en verenigingen hebt die zich enten op die uitdagingen, die daarmee bezig zijn en daarom bekommerd zijn, hebben we ook een oproep gedaan – waar ik zelf ook heel hard vragende partij voor ben. Dat is niet tegen die mensen zeggen dat ze niet kritisch mogen zijn of zich geen bedenkingen mogen maken.

Maar wat ik niet goed begrijp is dat, als je ervan overtuigd bent dat een samenleving meer is dan de overheid alleen – dat je dus ook de gemeenschap hebt, de organisaties, de verenigingen, en de mensen zelf –, je je, op het moment dat je vanuit je organisatorische bekommernissen vaststelt dat sommige mensen minder kansen hebben, niet afvraagt hoe je voor extra kansen kunt zorgen. Dat is toch het eerste wat je je moet afvragen? Als je vaststelt dat sommige mensen bijvoorbeeld onvoldoende geëmancipeerd geraken, dan is het eerste wat je doet toch niet klagen en zagen? Je mag dat doen, klagen en zagen, ik bedoel daarmee: kritiek uiten en mensen voor hun verantwoordelijkheid plaatsen. Maar je moet toch ook altijd zeggen: waar kan ik een verschil maken, als organisatie? Wat kan ik bijdragen?

En er zijn hindernissen voor mensen, daar moeten we niet flauw over doen. Er is achterstand, er zijn hindernissen, er zijn niet altijd gelijke kansen voor iedereen. Sommige mensen moeten moeilijke trajecten doorlopen. Maar als er hindernissen zijn, dan is de vraag toch: hoe kunnen wij met onze organisatie die die mensen bereikt, samen die hindernissen overwinnen? Dat is toch de essentie van wat je moet doen? Ik denk dat een organisatie waarmee we samenwerken – dat is toch de oproep voor een stuk geweest – dat moet doen.

Ik ga u twee concrete voorbeelden geven. Er is vandaag de dag bijvoorbeeld de organisatie Compagnons. Dat is een buddyproject, een organisatie die buddyprojecten opzet om mensen – de heer Van Rooy is hier misschien lid van – die dezelfde interesses hebben – mijnheer Van Rooy, het wordt interessanter en interessanter –, samen te brengen, op basis van hun gedeelde interesses. Bij de heer Van Rooy is dat interesse in elkaar, maar dat kan ook interesse zijn in iets anders, in cultuur, sport, 'whatever'. Die brengt die mensen samen. Dat is een organisatie die bestaat. We willen vandaag de dag voor alle nieuwkomers buddy's vinden. Dat is iets waaraan dat middenveld, zo'n participatieorgaan, denk ik, zeer actief zou moeten meewerken. Ze zou dat moeten opschalen, moeten mobiliseren en de samenleving in gang trekken om dat te doen lukken.

Ik geef u een tweede voorbeeld: – je gaat altijd naar je eigen nest – in mijn stad Mechelen is er de organisatie Fier. Dat is een organisatie die opgericht is door één persoon. Die zei dat ze een schoonmaakbedrijf ging starten om vrouwen met migratieachtergrond die nog nooit gewerkt hebben, aan de slag te krijgen. Die heeft op dit moment op eigen kracht zeventig mensen in dienst. Geen enkele van die zeventig mensen, mevrouw Sminate, heeft ooit gewerkt, is ooit actief geweest op de arbeidsmarkt. Ze heeft al die mensen leren fietsen. Je zult zeggen: "Wat is dat voor een banaliteit?" Maar die mensen konden niet fietsen en hadden geen actieradius. Ze heeft die mensen geleerd om met de bus te gaan. Die hadden nog nooit de bus genomen, want die zaten vaak thuis. Het is het verhaal dat we vaak tegen elkaar vertellen: vaak nooit uit de gezinssfeer geraakt. Al die mensen hebben Nederlands geleerd. Ze heeft die zeventig dames met de computer leren werken. En elke dinsdagavond leren die met elkaar via de computer in teams Nederlands. Die hebben nu vrijwillig de cursus 'Integratie en Inburgering' gevolgd.

En wat blijkt dan? Omdat men die mensen bereikt, botst men op andere problematieken, thuisproblematieken. Dat zijn confronterende problematieken bij sommigen, uiteraard niet bij allemaal, maar bij sommige mensen gaat het over een vorm van intrafamiliaal geweld, bijvoorbeeld, of het ontzeggen van kansen. Dat is wat die dame doet. Wat zou ik dan verwachten van een participatieorgaan? Dat het zich met die organisatie linkt en zich de vraag stelt of, als dat daar kan, ze dat niet op nog een aantal andere plaatsen kunnen doen. Want dat is een van de dingen die we willen: mensen die vandaag de dag niet actief zijn, actief krijgen. Die leren die mensen Nederlands. Waarom kunnen we dat niet opschalen?

Dat zou, volgens mij, de kracht zijn van een participatieorgaan, dat daar van 's morgens tot 's avonds mee bezig is: om zich de vraag te stellen waar er goede ideeën zijn en hoe die uitgerold te krijgen over heel Vlaanderen. Want als er dat zeventig zijn in Mechelen – Mechelen is een honderdste van Vlaanderen, doe dat maal honderd –, dat zijn er dus – u zegt het zelf, mijnheer Van Rooy – zeventienduizend. Ik moest even nadenken. *(Gelach)*

Zeventienduizend mensen erbij, dat maakt een verschil.

En zo zijn er nog dingen te bedenken, waar men bijvoorbeeld mensen helpt en ondersteunt om een eigen bedrijf op te starten. Het zijn die dingen die moeten gebeuren, en dat zou het middenveld moeten doen. Dat was de filosofie van de organisatie. Maar bij die evaluatie – we gaan dat bekijken, dat is een van de doelstellingen die de Vlaamse Regering duidelijk heeft opgelegd – is dat voor mij een belangrijk ijkpunt om te bepalen of we goed bezig zijn of niet.

Ze mogen kritiek geven, ik kan daartegen. Dat is ook hun rol. We moeten niet van het middenveld vragen om te zwijgen omdat ze subsidies krijgen. Daar ben ik absoluut tegen. We zijn een democratische samenleving. Kritische geluiden moeten kunnen. Maar we moeten ook die inspanningen doen. We moeten meer doen dan aan de zijlijn zeggen wat er fout gaat. Je moet in het bad, je moet meewerken

en ervoor zorgen dat Vlaanderen een betere samenleving wordt. Daarvoor word je gesubsidieerd en daarvoor brengen we jullie bijeen.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Ik wil de minister ook uitdrukkelijk bedanken, omdat u toch wel, ondanks de moeilijke situatie waarin u zich qua timing bevindt, uw persoonlijke mening hebt gegeven, namelijk dat men verder moet durven gaan dan het vaststellen van een bepaalde problematiek. Dat is exact hetzelfde als wat ik hier nu probeer aan te kaarten. Ik denk dat noch Vlaanderen, noch de personen met een migratieachtergrond er iets aan hebben dat personen met een migratieachtergrond afgeschilderd blijven worden als het slachtoffer van onze samenleving.

Wat mij opgevallen is in uw antwoord is dat u zegt dat het meerjarenplan in lijn is met de decretale verplichtingen. Dat klopt, maar u kunt via die jaaractieplannen natuurlijk absoluut bepaalde bijsturingen eisen. U hebt ook omfloerst gezegd dat u dat achter de schermen doet. Dat vind ik zeer positief in uw antwoord.

Conclusie: het Minderhedenforum bis is niet wat wij hier in Vlaanderen nodig hebben. Ik verwacht een heel andere aanpak, want als zij verder doen zoals zij bezig zijn, zie ik eigenlijk niet echt de meerwaarde van een participatieorganisatie in Vlaanderen. Ik begrijp uit de sancties die u opgenoemd hebt, dat wij voldoende mogelijkheden hebben om in te grijpen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Paul Van Miert aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het uitblijven van een hernieuwd kader voor de structurele financiering van organisaties binnen het gelijkekansenbeleid – 1049 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Collega's, de Vlaamse Regering maakt al een tijdje werk van een verhoogde transparantie als het gaat over subsidiestromen die door de Vlaamse overheid worden toegekend aan organisaties, instellingen en bedrijven. Minister Diependaele werkt naarstig verder aan het tot stand komen van een subsidieregister. En u zat zelf ook niet stil, minister. Enkele maanden geleden kwam u nog met een actualisering van het horizontale gelijkekansen- en integratiebeleidsplan, waarmee u een duidelijke stap zet naar een duidelijker ondersteuningskader. U gaat ook nog werk maken van een wetenschappelijk dashboard om de opvolging en de transparantie van die verschillende projecten te monitoren. Los van de inhoud van die projecten, juichen wij die ambities alleen maar toe.

Dat brengt mij naadloos bij een ander beleidsinitiatief dat u al had aangekondigd. U hebt namelijk aangegeven dat de samenwerking met de structurele partners in het gelijkekansenbeleid kritisch tegen het licht zou worden gehouden en er daarbij naar een mogelijke objectivering of een actualisering kan worden gekeken. In uw begrotingstoelichting in 2021 stelde u nog duidelijk dat er een vernieuwd kader zou komen voor die structurele financiering en dat u dat graag vanaf 2023 definitief verankerd zou zien worden. Bij de laatste begrotingstoelichting, eind 2022, werd er echter van geen enkele vooruitgang melding gemaakt. Ook de richtdatum 2023 konden we niet meer terugvinden.

Daarom heb ik een aantal vragen voor u, minister. Wat is de stand van zaken met betrekking tot de totstandkoming van het vernieuwde kader voor de structurele financieringen? Wat is de tijdslijn? Op welke manier verhoudt dit proces zich tot de op til zijnde aanpassingen binnen het horizontale gelijkekansen- en integratiebeleidsplan? En hoe kijkt u naar een mogelijke aanwending van een wetenschappelijk dashboard voor de opvolging van de structurele subsidies binnen het gelijkekansenveld?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Van Miert, de studie van IDEA Consult wordt opgeleverd in februari. Er is een kleine vertraging geweest doordat de administratie en mijn kabinet nog een aantal bijkomende vragen hadden bij het eindrapport dat in december werd bezorgd. We hadden nog wat vragen en vonden het nog niet helemaal op punt staan. Daardoor was er een kleine vertraging.

Centraal in de studie staat de optimalisering van de samenwerking met het gelijkekansenmiddenveld en het formuleren van een aantal scenario's voor een meer objectieve financiering. In eerste instantie gaat dat over de samenwerking met de huidige nominatim gefinancierde organisaties: de Vrouwenraad, Furia, de Roze Huizen, de Belgian Pride, Gelijke Rechten voor Iedere Persoon met een Handicap (GRIP) en dergelijke meer. Daarnaast neemt de studie ook de samenwerking met organisaties als het Steunpunt voor Inclusie, Onze Nieuwe Toekomst – een organisatie voor mensen met beperkte verstandelijke vermogens, die ik vorige week ben gaan bezoeken; echt een heel mooi project – en de Antwerp Pride mee onder de loep, die doorheen de jaren herhaaldelijk projectmatig werden ondersteund. De vraag is of we het daar ook niet structureel moeten gaan doen. Bovengenoemde organisaties werden betrokken doorheen de hele opdracht. Ze werden grondig bevraagd en er is twee keer teruggekoppeld over de stand van zaken van de opdracht.

Hoe pakken we dat nu verder aan? In februari worden de resultaten van de studie besproken in de stuurgroep en met de betrokken organisaties. De keuze van de verdere aanpak voor optimalisering gebeurt in het voorjaar. Vervolgens maken we de nodige aanpassingen aan het kader, om het in werking te laten treden vanaf 2024. Dat was altijd zo vooropgesteld. Het is dus heel normaal dat de financiering in 2023 op dezelfde manier verloopt als in 2022. Dat was altijd de vooropgestelde timing.

Via het horizontale gelijkekansen- en integratiebeleidsplan is het mijn taak als minister van Gelijke Kansen om in mijn horizontale bevoegdheid de andere beleidsdomeinen te stimuleren om aan de slag te gaan met de doelstellingen van ons gelijkekansenbeleid. Ik moet dus de andere administraties – lees: de andere ministers – motiveren, inspireren en bij de les houden op het vlak van het gelijkekansen- en integratiebeleid. Het Plan Samenleven is de concrete uitrol van die doelstellingen naar de lokale besturen. De stad Turnhout bijvoorbeeld sluit met Vlaanderen een Plan Samenlevencontract af. Dat is eigenlijk de vertaling van wat al die ministers doen naar uw lokale bestuur.

De denkoefening rond de samenwerking met het middenveld staat los van het bovenstaande, al neemt het gelijkekansenmiddenveld waar mogelijk een ondersteunende rol op ten aanzien van de lokale besturen. U kent het Plan Samenleven even goed als ik. U weet dat in verschillende trajecten middenveldorganisaties u daarbij kunnen ondersteunen. We hebben bij de opmaak van het Plan Samenleven het middenveld bevraagd over hun mogelijke input. Op de website plansamenleven.be wordt het brede middenveld, onder andere het Steunpunt voor Inclusie, voorgesteld als potentiële ondersteuner. Maar het is een goed idee om dat ook explicieter mee te nemen in de middenveldsoefening.

Wat is de mogelijke aanwending van een dashboard? Op dit ogenblik gebeurt een evaluatie van de projecten op basis van aanvragen en overeenkomsten, waarbij de resultaten dan beoordeeld worden. Maar ik durf te verwijzen naar het antwoord

op de vorige vraag. Misschien zit daar wel iets in. De tool van het Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving (HIVA) kan hier misschien ook wel interessant zijn. We zoeken altijd naar hoe je kunt meten of het geld dat je aan deze of gene geeft, al dan niet een positief resultaat geeft. Misschien hebben zij wel iets gemaakt dat robuust en consistent is en dat ons kan overtuigen om het ook hier in te zetten.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Dank u wel voor uw antwoord, minister. Ik heb er alle begrip voor dat dit geen recht-door-zeeopdracht is. Het is een alles behalve gemakkelijke opdracht. Maar u hebt de afgelopen jaren toch ook stevig gewerkt rond de verschillende projecten binnen het Plan Samenleven. Zoals u zegt, hebben we daar in mijn stad ook gebruik van gemaakt, en met succes. Het lijkt dan ook logisch dat dat, in samenwerking met de gelijkekansenpartners, eenzelfde beweging zou kunnen hebben gemaakt.

Het is niet de eerste keer dat er een vraag komt. Het is al meerdere malen aan bod gekomen. Maar zoals u weet, naderen we een beetje het einde van deze legislatuur. De vaststelling is dat het al 2023 is. Het zou toch leuk dat we nog in 2023 effectief met dat nieuwe kader aan de slag zouden kunnen en dat we niet op een effectieve uitrol moeten wachten tot na de verkiezingsgang van 2024. Dat was mijn aanzet om u nog eens te interpellieren over deze problematiek.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Ik wil nog even onderstrepen wat het belang van het middenveld in dezen is. Ik denk dat het middenveld een van de belangrijkste pijlers in onze samenleving is en dat wat het middenveld doet, we als overheid eigenlijk zelfs niet moeten doen. Het gelijkekansenbeleid is het domein bij uitstek om dat te doen. Onze vraag blijft uitdrukkelijk om de rol van het middenveld te blijven honoreren.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Van Miert, ik weet dat u een grote betrokkenheid hebt bij dit dossier. Dat is ook een heel goede zaak. Ik ben blij dat u erkent dat het een oefening is waarbij we, in de mate dat we rekening moeten houden met al die organisaties, dat toch wel in dialoog moeten doen. We hadden een timing. We gaan die respecteren. We wisten dat we deze legislatuur nodig zouden hebben om die omvorming te doen. Ik wil absoluut voor de verkiezingen, dus deze legislatuur, die hervorming ook echt doorgevoerd hebben. De middenveldorganisaties rekenen daar ook op. En dan kan een volgende Vlaamse Regering binnen dat nieuwe kader aan de slag gaan. Ik weet dat u mij daar altijd in zult opjagen en controleren. En dat hoort ook zo.

Mijnheer Warnez, ook bedankt voor uw tussenkomst. En gelukkige verjaardag, overigens. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Ik kan vaststellen dat het antwoord van de minister meer dan voldoende was.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kris Van Dijck aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de Vlaams-federale werkgroep voor de fusie van gemeenten – 1061 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Tom Ongena

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Minister, in het Vlaamse regeerakkoord wordt de kaart getrokken van de vrijwillige fusies. Dat is ook een kaart die wij met enthousiasme mee uitspelen, omdat we op die manier gemeenten die het nodig achten, ook de kans geven om slagkrachtiger te zijn. Vanuit het Vlaamse beleid worden die gemeenten dus ook gesteund.

In juni van vorig jaar is er hier een zeer interessante vraag goedgekeurd door de voorzitter van deze commissie, een vraag van collega Vaneeckhout, die momenteel niet meer in deze commissie zit. Die ging over de fusies van de gemeenten met taalfaciliteiten en de uitdagingen die zij hebben. Ik heb in september ook kunnen kennisnemen van een artikel in Lokaal, het tijdschrift van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), waarin men een aantal burgemeesters van faciliteitengemeenten aan het woord liet over de uitdagingen die zij hebben. Vaak waren dat heel kleine. Dat kwam ook tot uiting in de vraag van collega Vaneeckhout toen, naar aanleiding waarvan ik ook uitvoerig ben tussengekomen, binnen de twee minuten die mij werden geboden door de toen strenge voorzitter.

Minister, ik verwijs in mijn vraag om uitleg ook naar een stuk van het antwoord dat u in juni gaf, met name dat er een aantal bijzondere wettelijke bepalingen zijn, de bijzondere wetten, die toch wel maken dat er eigenlijk geen mogelijkheden zijn om gemeenten met faciliteiten te fusioneren, dat het niet aan het Vlaamse Gewest is om iets aan die grenzen te doen. Ik dacht dat het artikel 6, paragraaf 1, ten achtste, is, waarin het gaat over de gemeenten Komen-Waasten en Voeren en de gemeenten in de rand rond Brussel. Een andere bepaling heeft het over de faciliteitengemeenten. Ik meen mij te herinneren dat u toen ook stelde dat dit in grote mate federale materie is. U verwees toen ook naar de toekomst van collega Vaneeckhout, die als partijvoorzitter van Groen het zeer brede spectrum zou gaan bespelen.

Ik was dan ook verrast – ik ga niet zeggen dat het negatief verrast is – toen ik vaststelde dat de federale ministerraad op vraag van u op 23 december van vorig jaar besliste een federaal contactpunt te installeren, louter toevallig twee dagen voor Kerstmis.

Minister, in die optiek heb ik toch een aantal vragen aan u. Wat bedoelt de werkgroep precies met het begeleiden van fusies, met name van faciliteitengemeenten? Wat is de bedoeling van de werkgroep? Zal de werkgroep zich ook buigen over het fusieprobleem van die faciliteitengemeenten?

Als voorstander van gemeentefusies voor faciliteitengemeenten vind ik de nodige bevoegdheidsoverdracht wenselijk. Er is een wijziging van de Bijzondere Wet tot Hervorming der Instellingen vereist om dat te doen. Zal dit ter sprake komen in die Vlaams-federale werkgroep?

Kunt u verzekeren dat, indien er in de werkgroep sprake zou zijn van fusies van faciliteitengemeenten, die faciliteiten niet worden uitgebreid? Dat was ook de bekommernis die in juni van vorig jaar werd geuit. We merken dat die faciliteiten anno 2022 en 2023 de doelstellingen remmen die we beogen voor slagkrachtige gemeenten. Welke rol zal Vlaanderen op zich nemen in deze werkgroep?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank u wel, voorzitter, mijnheer Van Dijck.

De Federale Regering heeft inderdaad, zoals u hebt gezegd, op haar ministerraad van 23 december een beslissing genomen die belangrijk is voor onze vrijwillige fusies van gemeenten. Concreet heeft de ministerraad volgende zaken beslist: er wordt een Vlaams-federale werkgroep fusies opgericht. De coördinerend federaal minister is de minister van Binnenlandse Zaken, Annelies Verlinden en de coördinerende administratie is de Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken. Een en ander volgt uit het overleg dat ik medio 2022 had met mijn federale collega, Annelies Verlinden.

Voordat ik verder inga op de inhoud van de federale beslissing, wil ik graag benadrukken dat het eigenlijk om een exacte kopie gaat van de aanpak die Liesbeth Homans, mijn voorganger als Vlaamse minister, hanteerde voor de fusies van 1 januari 2019, in samenspraak met de toenmalig federale minister voor Binnenlandse Zaken Jan Jambon, onze huidige minister-president. Dat is toen vlot verlopen, ik zie dan ook geen redenen om het nu anders aan te pakken dan toen.

Wat zal de federale overheid precies doen? Zoals u weet, hebben fusies van gemeenten een grote impact op administratief en regelgevend vlak, zowel op het Vlaamse als op het federale niveau. Het is het vaste voornemen om ervoor te zorgen dat de lokale besturen zelf, maar ook de inwoners, de verenigingen en de bedrijven zo weinig mogelijk hinder ondervinden van een fusie. Het typevoorbeeld zijn de adreswijzigingen, die we zo veel mogelijk automatisch willen aanpassen in de verschillende digitale toepassingen.

Ook op federaal niveau zal daarvoor het nodige gebeuren. In de beslissing van 23 december is afgesproken hoe men te werk zal gaan. Ik geef kort de aanpak mee. Elke minister onderzoekt tegen 30 juni de impact van de gemeentefusies op zijn of haar bevoegdheden. Elke minister dient erover te waken dat binnen zijn of haar bevoegdheden alle regelgeving en administratieve praktijken en procedures tijdig zijn aangepast zodat de fusies op 1 januari 2025 ingang kunnen hebben. De impactanalyse gaat uit van de acht lopende fusietrajecten. Deze ochtend kon u op de radio horen dat het er misschien wel negen zijn geworden, ik verwijs naar Hasselt. Als er in de loop van dit jaar nog trajecten bij komen, zullen die uiteraard ook meegenomen worden in de impactanalyses.

Welke rol speelt de Vlaamse overheid hierin? Het is een ambtelijke werkgroep die bestaat uit vertegenwoordigers van de Federale Overheidsdienst en van het Vlaamse Agentschap Binnenlands Bestuur. De ondersteuning van de individuele fusietrajecten behoort niet tot de opdracht van die werkgroep. Het Agentschap Binnenlands Bestuur heeft daarrond een uitgebreid ondersteuningsaanbod uitgewerkt.

De werkgroep zal zich evenmin buigen over fusies van gemeenten waarvoor Vlaanderen vandaag niet bevoegd is, namelijk de fusies met of tussen faciliteitengemeenten. Er bestaat dus geen risico dat de werkgroep zal beslissen tot de uitbreiding van faciliteiten in bepaalde gemeenten. Het omgekeerde is er ook niet; de opportuniteit om te fusioneren en daardoor de faciliteiten af te schaffen, is namelijk niet het voorwerp van die werkgroep.

Concluderend en voor alle duidelijkheid: de Vlaams-federale ambtelijke werkgroep fusies is niet het forum om bevoegdheidskwesties aan te kaarten. Dat is voer voor de taskforce Institutionele Hervormingen. Daar is het onderwerp trouwens al aangekaart, helaas zonder positief gevolg. De werkgroep heeft dus enkel het mandaat om de federale impact van de acht lopende fusies in kaart te brengen en op te lossen, net zoals de vorige legislatuur.

Minister-president Jan Jambon heeft met steun van de regering in oktober vorig jaar over de problematiek van fusies van faciliteitengemeenten een brief gestuurd zowel naar de eerste minister als naar de federale minister van Binnenlandse Zaken. Daarin heeft hij een aanbod gedaan om met de Federale Regering in dialoog te gaan over de afschaffing van de faciliteiten in de taalgrensgemeenten – we hebben ons tot die problematiek beperkt – en over het uitwerken van mogelijkheden tot fusies met andere gemeenten uit het Nederlandse taalgebied.

Vorige week ontvingen we een antwoord van minister Verlinden. De minister verwacht op federaal niveau op korte termijn geen brede consensus over het opnemen van het afschaffen van de faciliteiten in de voorbereiding van de verdere institutionele hervormingen. Ik zal samen met het Agentschap Binnenlands Bestuur de verdere juridische argumentatie van minister Verlinden onderzoeken omtrent fusies in taalfaciliteitengemeenten.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Dank u wel, minister, voor dit zeer duidelijke antwoord. Vooreerst stel ik vast dat die werkgroep zich inderdaad enkel en alleen buigt over de federale gevolgen voor fusies van gemeenten. Ik kan me voorstellen dat wanneer bijvoorbeeld twee gemeenten tot een andere politiezone fusioneren dat een aantal gevolgen heeft en dat men zich daarop moet afstemmen.

U verwijst naar een brief van de Vlaamse overheid, van minister-president Jambon, aan de federale overheid om de problematiek van de fusie van de faciliteitengemeenten aanhangig te maken, zodat dat een kans tot gesprek zou geven. Het feit dat dat niet zo is, verbaast mij eigenlijk niet. Maar ik hoop in ieder geval dat we op die nagel kunnen blijven kloppen. Het zal niet voor deze legislatuur zijn. Ik verwijs naar de bekommernissen die door de collega-burgemeesters in de faciliteitengemeenten worden geopperd. We zijn het aan hen verplicht om hen het nodige instrumentarium aan te reiken om slagkrachtige gemeenten te zijn, uiteraard zonder de uitbreiding van faciliteiten, die wat mij betreft nog altijd stomiteiten zijn.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Minister, uw toelichting was duidelijk. Er blijkt duidelijk uit dat de federale overheid zich eigenlijk wel welwillend opstelt om mee te denken over het realiseren van de fusies in Vlaanderen. Ik verwijs naar de referentiepersoon, de werkgroep zelf en de impactanalyse die er op korte termijn moet komen.

Minister, ik heb nog een concrete vraag voor u. In welke zin doet u aan agendasetting voor die werkgroep? Hoe stuurt u de werkzaamheden van die werkgroep aan? Hoe kunt u de problemen die vanuit Vlaanderen worden vastgesteld op de agenda zetten?

Ten tweede, wat de faciliteiten betreft, zijn de posities vrij duidelijk. Mocht Vlaanderen hierin kunnen beslissen – en dat zouden we waarschijnlijk allemaal zeer graag doen – zouden we met zekerheid een meerderheid vinden. Mocht daarover aan de andere kant van de taalgrens kunnen worden beslist, zou er daarover ook een meerderheid worden gevonden, wellicht een andere, in elk geval met een andere inhoud. Dat is een jammerlijke tegenstelling, maar het is vooral belangrijk dat de federale overheid zich nu toespitst op wat mogelijk is en dat u op die nagel blijft kloppen. Terecht, collega Van Dijck, wij zullen dat ook doen. Maar dat de federale overheid zich nu toespitst op het faciliteren van de vrijwillige fusies lijkt mij ook nu wel een logische beslissing.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Van Dijck, ik zal de man citeren die u na aan het hart ligt: Willem van Oranje, Willem de Zwijger: "Het is niet nodig te hopen om te

ondernemen, noch te slagen om te volharden.” Omdat ik u hoorde spreken over hopen, wilde ik u toch een hart onder de riem steken met dat gezegde van Willem de Zwijger. Het zal wel nog wat werk vragen, maar in dezen is de taak goed afgelijnd.

Collega Warnez, er is de voorbije periode heel veel ervaring opgedaan. Men legt de draaiboeken gewoon weer op tafel. Men bekijkt daarbij natuurlijk even of er al enige regelgeving is veranderd. Er wordt gestaag samenwerkt.

Ik heb geen juist overzicht op de agendasetting, het is ook een ambtelijke werkgroep. Maar mochten er specifieke problemen opduiken, dan zullen ze zowel mij als collega Verlinden zeker verwittigen, dan kunnen we die problemen wel oplossen en aanpakken. Ik ga ervan uit dat er daarover voldoende expertise bestaat om dat op een goede manier te doen.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Ik ben geen historicus, minister, maar als het over faciliteiten gaat en Willem van Oranje moeten we oppassen, want ik denk dat Guillaume meer Frans dan Nederlands sprak.

De boodschap is in ieder geval begrepen. Wij zullen niet versagen!

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Paul Van Miert aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de vernieuwde aanpak in het Vlaamse stedenbeleid – 1070 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Tom Ongena

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Dat onze Vlaamse overheid de lokale besturen een warm hart toedraagt, is zeker geen geheim, zeker binnen de werkzaamheden van deze commissie. Het Vlaamse stedenbeleid probeert al twee decennia de Vlaamse steden te ondersteunen in hun permanente ambities en dynamiek om duurzaam en innoverend de stedelijke uitdagingen het hoofd te bieden. Naast de heel specifieke ondersteuningslijnen en projecten hebben we deze legislatuur ook de oproep ‘Vlaamse Veerkracht’ aan ons zien voorbijgaan. Ook in mijn stad is daar deftig van geprofiteerd, zal ik maar zeggen. Of: aan meegewerkt. Alle steun en respect daarvoor. De meerwaarde hiervan is duidelijk gebleken.

Minister, u hebt uw ambitie uitgesproken om dit instrument te herbekijken. In 2022 zijn hierover al informatiesessies en brainstormoefeningen geweest. Er werd aangekondigd dat in februari een lanceringsmoment zal plaatsvinden om de nieuwe aanpak voor te stellen. Dat maakt ons natuurlijk heel benieuwd. Opvallend bij die aankondiging was dat er, naast de meer inhoudelijke elementen, wordt verwezen naar een nieuwe beoordelingsaanpak.

Ik had van u graag vernomen wat nu de krijtlijnen zullen zijn van die nieuwe aanpak. Ik wil bij deze vraag ook stilstaan bij een aantal opmerkingen die waren terug te vinden in de Vlaamse Brede Heroverweging. Er was de integratie van de subsidielijn Grootstedenbeleid binnen de stadsvernieuwing. Uit de documenten blijkt dat een aparte subsidielijn, nog overgeërfd van het federale beleid, soms moeilijk valt te verantwoorden. De vraag werd gesteld of we het hele stedenbeleid en de financiering ervan niet binnen het Gemeentefonds moeten inkantelen. Ook daar zijn we als centrumstad natuurlijk altijd geïnteresseerd wat er nog allemaal op de plank ligt.

Ook de rol van het Kenniscentrum Vlaamse Steden (KCVS) werd onder de loep genomen. Men kwam toen tot de vaststelling dat het KCVS nog een meerwaarde kan zijn, zeker als dat in goed overleg met de dienst Stedenbeleid gebeurt.

Minister, welke inhoudelijke aanpassingen ziet u ingekanteld worden vanaf februari? Welke aanpassingen doet u in de visietekst?

Blijft de huidige onderverdeling binnen de stadsvernieuwing behouden: project-subsidies, conceptsubsidies en thematische subsidies?

Welke praktische aanpassingen worden in de nieuwe aanpak inzake stedenbeleid aangebracht?

Hoe ziet u de rol van het KCVS ingevuld?

Hoe kijkt u meer algemeen naar de oefening uit de Vlaamse Brede Herooverweging inzake het grootstedenbeleid? Wordt dit ondersteuningsmechanisme ook bekeken in de bredere hervorming van het Gemeentefonds?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega Van Miert, bedankt voor de vraag. Ik ben het met u eens dat het Vlaamse stedenbeleid en, als belangrijk instrument binnen het Vlaamse stedenbeleid, het Stadsvernieuwingsfonds voor een revival en relance binnen onze steden hebben gezorgd. U bent burgemeester in een van die centrumsteden. Ook in uw stad zijn, dankzij dat Stadsvernieuwingsfonds, een aantal knappe hefboomprojecten gerealiseerd. Die projecten zijn vaak op zich al sterk. Ze zijn vaak een innoverende verweving. Ze kunnen een bepaald stadsdeel optillen en versterken. Dat is ook mijn ervaring. Spreek met de burgemeesters van de centrumsteden: ze zullen zeggen dat de stedelijkheid in Vlaanderen, die in de jaren tachtig en negentig toch wat in het slop zat, waarbij de steden aan het verloederen en het leeglopen waren, zich heeft kunnen herpakken. De steden hebben zich kunnen vernieuwen.

Dat is ook de conclusie van de Commissie Decentralisatie: er is nood aan een Vlaams stedenbeleid en specifiek aan een stadsvernieuwingsinstrument als permanente en performante hefboom. Dat is een conclusie uit het eindrapport in het kader van de Vlaamse Brede Herooverweging. Die visie zit ook in het visietraject van het Hannah Arendt Instituut, dat we ook hebben gevraagd om over stedelijkheid na te denken.

Wat gaan we nu doen? Op 1 februari is er het lanceringsmoment voor een vernieuwde oproep Stadsvernieuwing 2023 voor project- en conceptsubsidies. Er zijn een aantal nieuwigheden.

Er komt een getrapte systeem van jureren. Ik kom er zo dadelijk op terug. Met het oog op een betere kwaliteit zullen we werken met een peter- en meterschap bij de jury. U dient, als stad Turnhout of gelijk welke andere stad, een project in. Dan krijgt u vanuit de jury een peter of meter, die u verder zal begeleiden doorheen het proces. U hebt dus een houvast binnen de jury. Vaak was die jury een beetje een gesloten doos waarvan we weinig feedback kregen. Ik heb dat altijd zo ervaren. Nu komt er een peter of meter die u helpt.

We willen vanaf 2023 ook werken met een jaarlijks lanceringsmoment dat wordt gekoppeld aan een collectief leermoment. Wanneer we een nieuwe oproep lanceren, worden al die centrumsteden en provinciale steden uitgenodigd om te leren uit wat er in de vorige oproep werd gedaan, hoe we dat hebben aangepakt. Zo kunnen ze sterker staan wanneer ze een dossier willen indienen.

Wat is nu dat systeem van de getrapte jurering? Het probleem dat we vaststelden, en dat u ongetwijfeld ook kent, is dat je nogal wat middelen moet mobiliseren als

je je inschrijft in zo'n stadsvernieuwingsproject. Je moet daar nogal wat tijd in steken en ambtenaren aan het werk zetten. Dan doorloop je het hele proces en je wordt op het einde gejureerd. Als je bij de gelukkigen bent, is dat fantastisch goed nieuws, maar anders heb je heel wat inspanningen gedaan. En vaak kunnen de projecten alleen maar worden gerealiseerd, zeker op de korte en middellange termijn, als de middelen van Vlaanderen komen. Anders gaan ze terug in de kast of soms in de diepvriezer, en zien we daar de volgende jaren niets meer van. Daarom zullen we in twee fases werken.

In de eerste fase zou de jury focussen op de onderbouwing van het strategisch belang van stadsvernieuwingsprojecten. In die eerste fase maakt men dus al een triage tussen voorstellen die een redelijke kans maken op succes en voorstellen waarvan je zegt "Het is interessant gevonden, beste mensen van Turnhout of Mechelen of Hasselt of Roeselare, maar dat project zit er wat naast of er is toch nog veel werk aan, of wij zullen daar, als jury, deze keer niet onze focus op leggen." Je weet dus in een veel vroeger stadium of je kans maakt of niet. Dat is een soort preselectie of eerste schifting. Dan kun je in de tweede fase dat dossier verder uitwerken. Je moet dus niet in de eerste fase met een volledig uitgewerkt dossier komen. Je kunt verder werken als je de eerste horde hebt genomen. Dat spaart energie, moeite en inspanningen voor de steden.

Deze nieuwe aanpak zal geen gevolgen hebben voor de inhoudelijke samenstelling van de jury. De jury werkt momenteel aan een nieuwe visietekst, die de basis vormt voor de beoordeling van de stadsvernieuwingsprojecten in de oproep 2023. Deze tekst zal worden voorgesteld op 1 februari. Als minister ben ik niet betrokken bij deze tekst. Dat is de taak van de jury, die bekijkt wat haar taak is en hoe ze de oproepen bekijkt.

Aan de onderverdeling van de verschillende subsidies verandert er niets. Er blijven drie soorten subsidies: projectsubsidies, conceptsubsidies en thematische subsidies. In 2023 blijven die drie stromen bestaan.

Het KCVS is een bevoorrechte partner binnen het Vlaamse stedenbeleid en wordt aangestuurd door de dertien centrumsteden. Er is overleg met het KCVS en er wordt op diverse manieren en in verschillende projecten samengewerkt. Het KCVS was betrokken bij de evaluatie van twintig jaar stadsvernieuwing. We zullen die betrokkenheid verder in stand houden. We hechten heel veel waarde aan dat KCVS.

Specifiek voor wat het grootstedenbeleid betreft, is er binnen de Commissie Decentralisatie beslist om deze legislatuur nog geen acties te ondernemen, maar dit mee te nemen in de bredere oefening omtrent het Gemeentefonds. We proberen om die oefening tegen het eind van het jaar op te leveren en in de commissie op tafel te leggen. We hebben dit gedaan omdat de twee grootsteden van Vlaanderen in hun budgettering al rekening hebben gehouden met die middelen. Het zou niet correct zijn indien we daar nu een grote wijziging in zouden doorvoeren. Dat zou een impact hebben op hun lokale financiën. Dat is de reden waarom we het grootstedenbeleid willen meenemen in de oefening voor morgen, maar dat we daar deze legislatuur niet aan raken.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Ik ben tevreden met het antwoord, minister. U geeft duidelijk aan hoe belangrijk dit alles is voor die steden. Of zij die projecten kunnen meenemen of niet, bepaalt heel veel in een legislatuur van een beleidsploeg. De indexering van de lonen en de oefeningen die we moeten doen binnen ons ambtenarenkorps nopen ons ertoe dat we met betrekking tot wat we inzetten voor projecten, maar vooral voor de subsidiewerving, goed weten wat we aan het doen zijn. We kunnen niet zomaar mensen blijven inzetten om dan met lege handen

achter te blijven. Dat personeelsbestand hebben we niet meer. Dat zal er in mijn perceptie in de toekomst ook nooit meer zijn.

Minister, de communicatie waarover u het hebt, is een heel goede stap. Ze is er nu grotendeels al. Die eerste jurering – waarbij kan worden gezegd dat iets niet mogelijk is – is heel belangrijk voor de kracht van de kleine openbare besturen tot en met de grootsteden.

Ik ben ook blij dat we blijven voortwerken met een onafhankelijke jurering. We zullen wel zien wat er komt, minister. U bent er zelf niet bij betrokken. Vanaf 1 februari kunnen we daar dan kennis van nemen.

Ik heb ook begrepen dat het KCVS op zich ook verder zal blijven bestaan, met zijn adviserende rol. Ook dat is een goede zaak.

Ik heb geen bijkomende vragen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.